

УДК 374:376.130.2

**СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ХУДОЖНИКА ГЕОРГІЯ КОСМІАДІ
У ВЗАЄМОДІЇ З КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИМ СЕРЕДОВИЩЕМ МОСКВИ
(1905-1915 гг.)**

Костюк Лариса Кіндратівна, кандидат історичних наук, доцент,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
larusa.Kostiuk@gmail.com

Розглянуті окремі сторінки творчого становлення українського митця Георгія Косміаді як художника і особистості під впливом культурно-мистецького середовища Москви (1905-1915 рр.). Проаналізовані його зв'язки з московською елітою, акцентовано увагу на використанні здобутків московського періоду у подальшій діяльності Г. Косміаді та його внеску в історію мистецтва ХХ століття.

Ключові слова: Георгій Косміаді, культурно-мистецьке середовище, мистецтво ХХ століття.

Постановка проблеми. Життя Георгія Петровича Косміаді (1886-1967 рр.) у ХХ ст. пов'язане з культурно-мистецьким середовищем Москви, де він проходив школу становлення як художник. Силою історичних обставин його подальший життєвий шлях пролягав через Волинь до Німеччини, де завдяки наполегливій праці він створив понад 5000 художніх полотен. У цьому зв'язку донька художника Надія любить повторювати, що «...батько був греком за національністю, хоча називав себе росіянином, з'явився на світ на Кавказі, а батьківщиною вважав Україну» [5]. Нині у Рівному завдяки її старанням відкривається галерея Г. Косміаді – художника, якому прийшлося упродовж життя творити лише в інонаціональному середовищі. Сьогодні аналіз його творчості у цьому контексті є важливим, оскільки набирає актуальності проблема розуміння сили його мистецького мислення, багатогранності таланту і тих життєвих основ, що сприяли виживанню художника в інонаціональних обставинах. Тому вивчення особливостей становлення особистості митця в культурно-мистецькому середовищі Москви дає відповідь на деякі питання цієї проблеми.

Останні дослідження та публікації. Вперше життя і творчість Г. Косміаді як наукова проблема постала у розвідках рівненських дослідників О. Юрчук [16], Н. Кожушко [8] та ін. [4, 9]. Основна увага дослідників спрямовувалася на вивчення діяльності художника на Волині у міжвоєнних 1920-1930 рр. Декілька публікацій здійснено у фокусі аналізу його художньої творчості [10-11]. Але ці роботи носять узагальнений характер і питання московського періоду життя художника лише констатувалося. Разом із тим, вихід у світ видання «Георгій Косміаді: життя і творчість у документах. Збірник документів у 2-х тт.» [2-3] дозволяє ввести до наукового обігу нові факти, які висвітлюють становлення особистості художника, формування його творчої натури у 1905-1915 рр., коли він проживав у Москві. Розгляд питання щодо впливу культурно-мистецького середовища столиці на формування особистості художника дозволить зрозуміти особливості його творчої діяльності в інонаціональному середовищі Волині та Німеччини.

Мета статті полягає у виявленні основних аспектів діяльності Г. Косміаді під час його перебування у Москві у 1905-1915 рр. та пошук фактів, що вказують на вплив московської культурно-мистецької еліти на формування особистості митця.

Виклад матеріалу дослідження. Життя повсякчас пред'являло Г. Косміаді випробування, які потрібно було долати, щоб рухатися далі. Висловимо власне судження, що, ймовірно, такою була доля багатьох художників-одинаків, хто пережив лихоліття минулого століття. Після закінчення факультету архітектури Державної технічної школи в Баку у січні 1905 р. 19-річний художник їде до Москви. То був час, коли в Російській імперії відбувалися збурення народних мас проти самодержавства і невдовзі розпочнеться I Світова війна. Маючи великий творчий запал і максималістські амбіції, Георгій виношує мрії про це місто і сподівається саме в ньому розвивати здібності будівельника-архітектора. Майже через 100 років художник повернеться до Москви – але уже як сучасної столиці Російської Федерації – з виставкою, що відбулася 2009 р. у Будинку російського зарубіжжя ім. О. Солженіцина [12].

Безумовно, у Москві Г. Косміаді відразу ж береться за справи, які приносять йому авторитет і славу професіонала. У документах московського періоду життя художника зазначається, що з 20 лютого 1905 р. по 2 червня 1913 р. він був помічником дільничого архітектора Московської міської управи М. Квашніна: «За час за його участі у якості техніка було зроблено багато приватних будівель: багатопверхових будинків, одноповерхових дерев'яних та кам'яних будинків, особняків, служб, зал та інших побудов. Паралельно з цими обов'язками він виконував роботу помічника з

будівництва міських споруд і входив до складу міської служби з ремонту будинків. Складав попередні і звітні розрахункові документи, описи, формуляри, виконував креслярські роботи, малював аквареллю...Виконував свої обов'язки чесно, енергійно, ставився до роботи з великою любов'ю, вкладаючи багато знань, досвіду і самостійності» [2; 38-39].

Із документів відомо, що Г. Косміаді здійснював архітектурне спостереження за ремонтом будівель Кремля (1905-1912 рр.), разом із М. Квашніним 1908-1913 рр. долучався до будівництва училища в І Басманному провулку, а також дохідних будинків на другій і третій Тверській-Ямській вулицях та ін.

Підкреслимо, що людину як особистість формує багато факторів, серед яких значне місце належить зустрічам із визначними і непересічними людьми. Ніщо так не впливає на вибір шляху, становлення характеру як спілкування з ними. У цьому сенсі Г. Косміаді надзвичайно повезло, оскільки у Москві йому довелося працювати під керівництвом М. Квашніна – архітектора, поета, драматурга. Микола Олександрович – нащадок О. Пушкіна по лінії Квашніних-Самаріних, випускник Петербургської академії мистецтв, член Московського архітектурного товариства з 1894 р., автор проекту будівлі Павелецького залізничного вокзалу в Москві, дотичний до будівництва готелю «Метрополь», ремонту Третьяковської галереї, Московської міської Думи і багатьох інших споруд Москви [6].

М. Квашнін був надзвичайно обдарованою людиною і він увів Георгія у московське середовище та світ музики і театру. Заядлий театрал, він сам писав п'єси, любив ставити драматичні постановки, грав на скрипці, роялі, віолончелі, мандоліні, балалайці; мав скрипку роботи великого майстра Страдіварі. Як художник, писав декорації до театральних вистав. Аналізуючи наступні періоди життя художника Г. Косміаді, знаходимо чимало спільного між ними: вони були прекрасним тандемом для творчості.

У Москві Г. Косміаді з подачі М. Квашніна бере активну участь у багатьох заходах московської еліти. Займається у Московській художній студії «Сад слова», досвід роботи якої використає для проведення культурно-мистецьких заходів у Рівному в 1916-1939 рр. На одній з художніх подій Москви відбувається зустріч молодого митця з С. Рахманіновим. Зазначимо, що композитор із 1897 р. працював у Московській приватній опері С. Мамонтова, а в 1904-1906 рр. – Великому Театрі. Тогочасна Москва була в захопленні від того як грав, диригував і творив музику великий композитор. Ймовірно, творча особистість С. Рахманінова також дала сильний імпульс формуванню життєвого ладу Г. Косміаді. Художник навчився слухати музику серцем; мелодизм творів свого кумира зачаровував і вводив митця у світ стихії природи і людських взаємин. У свої 20-25 років молодий художник відчував у характері композитора співзвучність устремлінням своїй душі: попри життєві негаразди не нарікати на долю, а повсякчас наполегливо працювати. Це з московського періоду у нього виробить порядок експонування свого творчого доробку: на усі виставки він буде детально прописувати музичні композиції, що мають звучати у певному порядку. І обов'язково включатиме у цей перелік мелодії улюбленого композитора.

Так, зокрема, в архіві сім'ї Косміаді зберігся власноруч написаний художником у 1967 р. перелік улюбленої музики, співаків, картин, книг. Цей документ допомагає зрозуміти сутність формування особистості митця. Серед цього списку під назвою «Я люблю музику» на першому місці значиться прізвище С. Рахманінова та його симфонії і концерти (100 балів за 100% шкалою) [3; 228]. Варто долучити ще один промовистий факт із документів Г. Косміаді на користь композитора. На урочистостях із нагоди 80-річчя Г. Косміаді (1966 р.) у Гамбурзькому музеї етнографії та доісторичних часів у програмі презентації виставки звучала музика. Серед 5 музичних композицій твори С. Рахманінова звучали тричі [3; 200-201]. Та й самі картини художника на ювілейній виставці будуть схожі на добре підібрану музику.

Духовна атмосфера московського культурно-мистецького середовища вплине на формування естетичних поглядів Г. Косміаді. Завдяки М. Квашніну він захопився художньою скарбницею Росії – Третьяковською галереєю; навчався у відомих художників В. Серова і Є. Хрушова (з 1899 р. упродовж 14 років він, учень В. Полєнова, член Товариства пересувних виставок, був хранителем Третьяковської галереї). А досвідчений Серов у 1895-1909 рр. викладав у Московському училищі живопису, скульптури і зодчества. Саме їхні уроки, які брав Георгій Петрович, сформували його як митця, що тяжів до східного (російського) мистецтва. І через багато десятиліть у Німеччині шанувальники його картин будуть наголошувати, що не зважаючи на 25-річне перебування на Заході, Г. Косміаді залишився відданим своїй східній батьківщині [3; 211]. Це спостереження, в першу чергу, буде стосуватися манери його письма як живописця.

З розповідей художника своїм дітям (Надії та Володимиру) відомо, що у Москві 1906 р. він бере участь у виставці, виставляючи свої картини, писані олією. Цей промовистий факт говорить

про важливі речі в житті Г. Косміаді: по-перше, його діяльну натуру і звичку наполегливо і віддано працювати. Молодий художник активно вивчає історію російського мистецтва, цікавиться творчістю представників «Мир искусства», його провідниками. Завдяки Є. Хруслову він придивляється до творчості вчителя пейзажиста – В. Поленова, картини якого притягували молодого митця своєю легкістю, свободою живописної манери, звучанням кольору. Усе це імпонувало його художнім пошукам і вподобанням. Його зачаровували поленовські сюжети, чистота пейзажного простору, чіткість композиційних побудов, вражаюча відкритість кольору. А ще – його театральні декорації, в яких В. Поленов так багато міг сказати і передати ілюзію «правди»: недаремно художника вважають одним з основоположників нового театрального живопису. Тож вплив творчості В. Поленова на формування Г. Косміаді як декоратора театральних вистав у Рівному і Гамбурзі був досить помітним.

По-друге, усе життя Г. Косміаді шануватиме власну приналежність до когорти учнів В. Серова – художника і члена Ради Московської художньої галереї братів Третякових. У творчості свого вчителя Георгія притягувала індивідуальна манера письма, необмеженість у виборі виражальних засобів при вирішенні конкретної художньої задачі. А ще – імпресіоністична мова полотен. Наскільки варто було бути щасливчиком долі, щоб потрапити саме до В. Серова і на усе подальше життя перейняти і зберегти уміння досконалості і точності в оволодінні рисунком, притаманній його вчителю.

По-третє, ще з московського періоду Г. Косміаді закохається у темперу, в якій здобуде насолоду від розкриття таємниць її пастозності та звучання кольору. У цьому виявиться його перевага як митця і у темпері здобудеться своєрідність його виражальних засобів. Чи правильний вибір здійснив Г. Косміаді на користь темпері? Думається, так. Темпера дала імпульс для творчої наснаги: експозиції його картин неодноразово створювали враження присутності глядача не на виставці, а у храмі. У цьому всеперемагаюча сила його живопису.

Прагнення виробити принципові життєві установки простежується у діяльності Г. Косміаді й коли він був членом Московського Вегетаріанського Товариства (1909-1913 рр.). Саме за рекомендацією М. Квашніна Г. Косміаді стає членом цього товариства. Переглядаючи протоколи засідань Товариства та засідань його Ради попри велику кількість прізвищ, якими наповнені тексти документів, впадає у вічі факт неординарного мислення і принциповості одного з його членів. Цим членом товариства був Г. Косміаді, який на усіх засіданнях міг із гідністю відстояти власну думку щодо формування робочих органів чи першочергових завдань Товариства [15].

У цих документах вперше знаходимо московську адресу художника, а саме у списку дійсних членів МВТ читаємо: «Косміаді Георгій Петрович, Москва, Большая Нікітская, дом Строительного Общества, кв. 11. Тел. 309-21» [13]. Тут же знаходимо адреси М. Квашніна, М. Геєрманн (майбутньої тещі Георгія Петровича). У списках Товариства можна побачити прізвища відомих діячів культури, з якими пощастило йому спілкуватися. Зауважимо, що МВТ приділяло значну увагу нормалізації роботи вегетаріанської столової (у 1912 р. в ній харчувалося 152387 відвідувачів), організації чайних бесід (проходили щовівторка, брали участь лише члени Товариства, які декламували та читали літературні твори, слухали музику), проведенні засідань (відбувалися щоп'ятниці з 8.00 год. вечора в Газетному провулку, 12, де обговорювалися нагальні питання діяльності Товариства) [15].

Як згадує у своїх спогадах одна з вегетаріанок В. Алексєєва-Лукьянська, «Дуже багато працював по облаштуванню приміщення під столову та з великою любов'ю його оформив новий член Товариства і постійний відвідувач нашої столової Георгій Петрович Косміаді, архітектор зі спеціальності, що невдовзі став активним членом нашої комісії. Він же разом з І. Александровичем вклав багато душі у справу організації чайних бесід для членів Товариства» [1]. У документах МВТ знаходимо ще один важливий факт, що висвітлює діяльну і творчу натуру Г. Косміаді. Під час роботи І Всеросійського Вегетаріанського з'їзду (1913 р.), будучи його делегатом він бере участь не лише у художній виставці разом з І. Рєпіним, а й пропонує проект видання «Довідник вегетаріанця» та організації Пересувної виставки картин вегетаріанців [14]. Обидві його пропозиції знайшли схвалення і були прийняті делегатами з'їзду.

І Світова війна кардинально змінила плин життя художника. У Москві він буде нести службу ратника військового ополчення, працюватиме в госпіталі. У зв'язку з хворобою 2 січня 1915 р. Г. Косміаді був звільнений з військової служби і госпіталізований у Московський повітовий санітарний шпиталь та 28 січня признаний хворим за ст. 20 А [7]. Серед цих військово-шпитальних буднів війни відбулася подія особистого характеру. 10 травня 1915 р. 29-літній Г. Косміаді обвінчався з Бригіттою-Фрідою Геєрманн [2; 45]. Вінчання, як не дивно, невдовзі зіграє в долі митця вирішальну роль. І завдяки її німецькому походженню його життя буде врятоване у 1939 р. А коли у серпні

1915 р. виникне необхідність в організації будівельного загону для Всеросійського Союзу міст, професійні знання архітектора і набуті будівельні навички Г. Косміаді визначать його діяльність у війні. Його призначають начальником VI будівельного загону ВСМ V Армії. Так Г. Косміаді опиниться на Волині, куди 2016 р. приїде його дружина і проживуть вони у Рівному 23 роки.

Висновки. У становленні художника Г. Косміаді та формуванні його особистих якостей важливу роль відіграло московське культурно-мистецьке середовище. Саме у Москві в роки революції та збурень народних мас художник здобуде під керівництвом окружного архітектора Москви М. Квашніна практичні професійні навички знавця будівельної справи, які йому знадобляться під час I Світової війни. М. Квашнін познайомить молодого митця з театральною Москвою, середовищем художників галереї братів Третьякових, учасниками Художньої Студії «Сад слова». Завдяки М. Квашнішу відбудуться зустрічі Г. Косміаді з художниками В. Серовим і Є. Хрусловим, композитором С. Рахманіновим. Діяльність у Всеросійському Товаристві вегетаріанців зведе Г. Косміаді з відомими літераторами, діячами культури, дасть можливість виставляти свої роботи разом з І. Репінім. Там він зустрине свою музу і підтримку на усе життя – Бригітту-Фріду Геерманн. Перебування Г. Косміаді в Москві у 1905-1915 рр. важливі з погляду здобуття ним творчого досвіду і входження у мистецький простір ХХ ст. У Рівному та Гамбурзі він прославиться як художник-імпресіоніст, якому притаманна власна манера письма.

Список використаної літератури

1. *Алексеева-Лукьянская В.* Краткий обзор деятельности Вегетарианского Московского общества (Из фонда И.И. Горбунова-Посадова) / В. Алексеева-Лукьянская // [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http // www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm](http://www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm).
2. *Георгій Косміаді: життя і творчість у документах.* Зб. док. у 2-х тт. / Укл. : Н. Тарасевич, Л. Костюк. – Рівне : ПП ДМ, 2009. – Т. 1. – 304 с.
3. *Георгій Косміаді: життя і творчість у документах.* Зб. док. у 2-х тт. / Укл. : Н. Тарасевич, Л. Костюк. – Рівне : ПП ДМ, 2009. – Т. 2. – 356 с.
4. *Доброчинська В. А.* Рівненська українська гімназія (1923-1939): культурно-освітній феномен на тлі доби : монографія / В. А. Доброчинська. – Рівне : ПП Дятлик М., 2016. – 224 с.
5. *Записано зі слів Надії Георгіївни Саннов-Косміаді 21.08.2016 р.*
6. *Квашнин Николай Александрович* // [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http // www.tverlife.ru/shor-news/48798.html](http://www.tverlife.ru/shor-news/48798.html).
7. *Книга ратника Г. П. Космиади* // Приватний архів Н. Г. Саннов-Косміаді. – «Atelier Kosmiadi». Legienstr. 8 a, 22111 Hamburg.
8. *Кожушко Н.* Георгій Косміаді та рівненські навчальні заклади. 1917-1940 рр. / Н. Кожушко // Наук. зап. Рівнен. обл. краєзнав. музею. Вип. V. – Рівне : Перспектива, 2007. – С.53-55.
9. *Костюк Л.* Виставкова діяльність Георгія Косміаді на Волині у 1920-х роках / Л. Костюк // Вісник Львів. нац. акад. мистецтв. Вип. 22. – Львів, 2012. – С. 315-327.
10. *Костюк Л.* Георгій Косміаді : художник між Сходом і Заходом / Л. Костюк // Народознавчі зошити. Двомісячник Ін-ту народознавства НАН України. Вип. 3. – Львів-Київ, 2012. – С. 445-453.
11. *Костюк Л.* Роль музики у виставковій діяльності художника Георгія Косміаді / Л. Костюк // Вісник Закарпат. художнього ін-ту. Вип. 7. Зб. наук. пр. / Ред. кол. І. І. Небесник та ін. – Ужгород : Закарпат. художній ін-т, 2015. – С. 35-39.
12. *Леонидов В.* Сны о России в Германии. Выставка Георгия Космиади в Доме русского зарубежья / В. Леонидов // Культура. – № 14 (7677). – 9-15 апр. – 2009. – С. 37-38.
13. *Обзор состояния и деятельности Московского Вегетарианского Товарищества за 1911 год* // [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http // www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm](http://www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm).
14. *Первый Всероссийский Вегетарианский съезд. Москва. 16-21 апреля 1913 г.* [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http // www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm](http://www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm).
15. *Протоколы общих собраний Московского вегетарианского товарищества* // [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http // www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm](http://www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm).
16. *Юрчук О.* Естетичний гурток Георгія Косміаді в Рівному / О. Юрчук // Наук. зап. Рівнен. обл. краєзнав. музею. Вип. IV. – Рівне : Волинські береги, 2006. – С. 229-232.

References

1. *Alekseeva-Lukianskaia V.* Kratkyi obzor deiatelnosti Vehetaryanskoho Moskovskoho Obshestva (Yzfonda Y.Y. Horbunova-Posadova) / V. Alekseeva-Lukianskaia // [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupa : [http // www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm](http://www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm).
2. *Heorhii Kosmiadi: zhyttia i tvorchist u dokumentakh.* Zbirnyk dokumentiv u 2-kh tomakh / Ukladachi : N. Tarasevych, L. Kostiuk. – Rivne : PP DM, 2009. – Т. 1. – 304 с.
3. *Heorhii Kosmiadi: zhyttia i tvorchist u dokumentakh.* Zbirnyk dokumentiv u 2-kh tomakh / Ukladachi : N. Tarasevych, L. Kostiuk. – Rivne : PP DM, 2009. – Т. 2. – 356 с.

4. *Dobrochynska V. A.* Rivnenska ukrainska himnaziia (1923-1939): kulturno-osvitnii fenomen na tli doby : monografiia / V. A. Dobrochynska. – Rivne : PP Diatlyk M., 2016. – 224 s.
5. *Zapysano zi sliv Nadii Heorhiivny Sannov-Kosmiadi 21.08.2016 r.*
6. *Kvashnyn Nikolai Aleksandrovych* // [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa : [http // www. tverlife.ru\ shor-news/48798.html](http://www.tverlife.ru/shor-news/48798.html).
7. *Knyha ratnyka H. P.* Kosmyady // Pryvatnyi arkhiv N. H. Sannov-Kosmiadi. – «Atelier Kosmiadi». Legienstr. 8 a, 22111 Hamburg.
8. *Kozhushko N.* Heorhii Kosmiadi ta rivnenski navchalni zaklady. 1917-1940 rr. / N. Kozhushko // Naukovi zapysky Rivnenskoho oblasnoho kraieznavchoho muzeiu. Vyp. V. – Rivne : Perspektyva, 2007. – S. 53-55.
9. *Kostiuk L.* Vystavkova diialnist Heorhii Kosmiadi na Volyni u 1920-kh rokakh / L. Kostiuk // Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv. Vyp. 22. – Lviv, 2012. – S. 315-327;
10. *Kostiuk L.* Heorhii Kosmiadi : khudozhnyk mizh Skhodom i Zakhodom / L. Kostiuk // Narodoznavchi Zoshyty. Dvomisniachnyk Instytutu narodoznavstva NAN Ukrainy. Vyp. 3. – Lviv-Kyiv, 2012. – S. 445-453.
11. *Kostiuk L.* Rol muzyky u vystavkovii diialnosti khudozhnyka Heorhii Kosmiadi / L. Kostiuk // Visnyk Zakarpatskoho khudozhnoho instytutu. Vyp. 7. Zbirnyk naukovykh prats / Red. kol. I. I. Nebesnyk ta in. – Uzhhorod : Zakarpatskyi khudozhnii instytut, 2015. – S. 35-39.
12. *Leonydov V.* Sny o Rossyy v Hermanyy. Vystavka Heorhii Kosmyady v Dome russkoho zarubezhia / V. Leonydov // Kultura. – № 14 (7677). – 9-15 aprelia. – 2009. – S. 37-38.
13. *Obzorsostoiania y deiatelnosti Moskovskoho Vehetaryanskoho Tovaryshchestva za 1911 hod* // [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa : [http // www. vita. org. ru/ veg/ history/ report-1911. htm](http://www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm).
14. Pervyi Vserossyiskyi Vehetaryanskiy s'ezd. Moskva. 16-21 aprelia 1913 h. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa : [http // www. vita. org. ru/ veg/ history/ report-1911. htm](http://www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm).
15. *Protokoly Obshchyykh Sobraniy Moskovskoho vehetaryanskoho tovaryshchestva* // [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa : [http // www. vita. org. ru/ veg/ history/ report-1911. htm](http://www.vita.org.ru/veg/history/report-1911.htm).
16. *Iurchuk O.* Estetychnyi Hurtok Heorhii Kosmiadi v Rivnomu / O. Yurchuk // Naukovi zapysky Rivnenskoho oblasnoho kraieznavchoho muzeiu. Vyp. IV. – Rivne : Volynski oberehy, 2006. – S. 229-232.

СТАНОВЛЕНИЕ ЛИЧНОСТИ ХУДОЖНИКА ГЕОРГИЯ КОСМИАДИ ВО ВЗАИМОДЕЙСТВИИ С КУЛЬТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕННОЙ СРЕДОЙ МОСКВЫ (1905-1915 гг.)

Костиук Лариса Кондратьевна, кандидат исторических наук, доцент,
Ривненский государственный гуманитарный университет, г. Ривне

Рассмотрены отдельные страницы творческого становления Георгия Космиади как художника и как личности под воздействием культурно-художественной среды Москвы (1905-1915 гг.). Проанализированы его связи с московской элитой того времени, акцентировано внимание на использовании опыта московского периода в дальнейшей деятельности Г. Космиади и его вклад в историю искусства XX столетия.

Ключевые слова: Георгий Космиади, культурно-художественная среда, искусство XX столетия.

GEORGE KOSMIAD'S PERSONAL BECOMING OF THE ARTIST IN COMPATIBILITY WITH CULTURAL-ARTISTIC ENVIRONMENT OF MOSCOW (1905-1915)

Kostiuk Larusa, historical sciences candidate, associate professor,
Rivne State Humanitarian University, Rivne

Individual pages of the creative development of George Kosmiadi as an artist and as a person under the influence of the cultural-artistic environment of Moscow (1905-1915) are described in this article. His relationship with the Moscow elite of that time has been analyzed. The great attention has been emphasized on the experience of the Moscow period in the future George Kosmiadi's activity and his contribution to the history of art of the XX-th century.

Key words: George Kosmiadi, cultural and artistic community, the art of the XX-th century.

UDC 374:376.130.2

GEORGE KOSMIAD'S PERSONAL BECOMING OF THE ARTIST IN COMPATIBILITY WITH CULTURAL-ARTISTIC ENVIRONMENT OF MOSCOW (1905-1915)

Kostiuk Laarusa, historical sciences candidate, associate professor,
Rivne State Humanitarian University, Rivne

The aim of the article is to reveal the main aspects of Georgiy Kosmiadi's activity during his living in Moscow from 1905-1915 years and in search of the facts which point out the influence of Moscow's cultural and artistic elite on the artist's personality.

Resear chmethodology. The analysis of the problem is based on the documents about G. Kosmiadi's life and activity. They give us clear understanding of the artistic thinking and those vital foundations that contributed the artist survival in innovative surrounding.

Results. Moscow's cultural and artistic surrounding played an important role in the development of the artist George Kosmiadi and the formation of his traits of character. It was in Moscow where during the revolution and

disturbances of the masses Georgiy Petrovich received practical professional skills of an expert construction business. His chief instructor was district architect Nikolai Kvashnin. He needed his professional skills during World War (I). Mykola Kvashnin introduced young George Kosmiadi to theatrica Moscow, community of Tretyakov brothers' artists gallery, members of the Art Studio «Sad slova» (the Garden of the word). Due to N. Kwasnin G. Kosmiady met such artists as Valentin Serov and Egor Hruslov, composer Sergei Rakhmaninov. Kosmiadi's activity in the national vegetarian Society let him to famous well-known writers and cultural figures, gave the opportunity to exhibit their work together with Ilya Repin. There he met his muse and support for all his life – Brigitte-Frida Geermann there.

Novelty. Having obtained creative experience in Moscow cultural-artistic surrounding in 1905-1915 made it possible to enter him into the artistic space of the XX-th century and express himself in impressionistic manner of writing.

The practical signifi cance. The results of our research encourage us to determine objectively G. P. Kosmiadi's features in the XX-th century art.

Key words: George Kosmiadi, cultural and artistic community, the art of the XX-th century.

Надійшла до редакції 1.11.2016 р.

УДК 477.3.25

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ (МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЗАХІД У М. РІВНЕ)

Виткалов Сергій Володимирович, кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри культурології і музеєзнавства
Рівненського державного гуманітарного університету, м. Рівне;
Корольчук Ольга Леонідівна, старший викладач
Інституту мистецтв Східноєвропейського національного
університету ім. Лесі Українки, м. Луцьк
sergiy_vsv@ukr.net

Аналізується склад учасників XII міжнародної науково-практичної конференції «Культурний вектор розвитку України початку XXI століття: реалії і перспективи», проведеної на базі кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету.

Ключові слова: науковий захід, конференція, Рівненський державний гуманітарний університет, Україна.

Науковий пошук завжди був свідченням сформованості достатньо високого рівня мислення, бажання щось змінити у навколишньому культурному просторі та стати іншим. Цю тезу зайвий раз підтвердила XII міжнародна науково-практична конференція, проведена 10-11 листопада на базі кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету під назвою «Культурний вектор розвитку України початку XXI століття: реалії і перспективи» [1], що стала черговим підсумком як власної дослідної роботи педагогічного колективу, так і науковим звітом учасників.

Загальна кількість ВНЗ різних рівнів акредитації, наукових установ різного профілю та експериментальних художніх закладів – 88 (68 ВНЗ, 25 із яких мають статус національних, 5 – науково-дослідних установ системи НАН України). Кількість учасників складає 427 осіб.

Їх якісний склад досить високий: докторів наук – 22, професорів – 18 (у 2015 р. – відповідно, 20 і 10), кандидатів наук, доцентів – 104, аспірантів – 67, докторантів – 10, пошукувачів – 15, магістрантів – 42. Чимало – представники музейних установ (Сарни), національних історико-культурних (Кременецько-Почаївський), меморіальних («Поле Берестецької битви», с. Пляшева), археологічних заповідників («Пересопниця»).

Тенденцією наших заходів є як збільшення загальної кількості учасників (у 2013 р. – 297, у 2014 р. – 369, у 2015 р. – 353, у 2016 р. – 425), так і збільшення серед учасників кількості докторів наук, професорів (у 2015 р. – 25), магістрантів (з 16 – у 2015 р. до 42 – у 2016 р.) та аспірантів, а також учителів експериментальних ЗОШ і художніх шкіл (13), що засвідчує важливість наукової діяльності у сучасних умовах і для цих типів мережі шкільної освіти. І як засвідчило проведення засідання секцій, такі зустрічі виявилися вкрай корисними, оскільки початкова ланка освіти традиційно є відстороненою від наукового пошуку, що здійснюється в сучасній вищій школі, що помітно, у першу чергу, на студентах перших курсів ВНЗ, які не володіють науковою абеткою.